РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
"LIBERTY"
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота, 7-го вересня 1918. Ч. 107. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Saturday, September 7, 1918. No. 107.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСКА ЗБЛИЖАЮТЬ СЯ ДО РІКИ ЕНИ.

Українські революціонери в Чернові мали знищити цілу місцеву німецьку залогу.

Анґлія грозить большевикам. -- Большевицький посол в Лондоні увязнений.

НОВА КРІЗА В НІМЕЧЧИНІ.--КАНЦЛЄР ОСТЕРІГАЄ, ЩО КОРОНА І ДИНАСТІЯ В НЕБЕЗПЕЦІ.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСКА У ФРАНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

АМЕРИКАНСЬКО-ФРАНЦУСЬКІ ВІЙСКА ЗБЛИЖАЮТЬ СЯ ДО РІКИ ЕНИ.

ПАРИЖ, 5. вересня. Француський урядовий звіт доносить:

„На боевім фронті здовж ріки Весль француcько-американські війска дійшли до височини, яка контролює долину ріки Ени. Американські війска переправили ся також в другім місци через ріку Весль, а іменно на лінії між Венто і Женцері".

В НІМЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ЦІСАРСЬКА КОРОНА І ДИНАСТІЯ В НЕБЕЗПЕЦІ.

Німецький канцлер домагаеть ся переведеня виборчої реформи.

АМСТЕРДАМ, 5. вересня. — Німецький державний канцлер, Гертлінґ, промовляючи на засіданю конституційної комісії в палаті панів, взивав у своїй бесіді, щоби сповнено просьбу цісаря в справі переведеня виборчої реформи, маючи на увазі, що з тою справою стоїть в тісній звязи збережене і безпека для корони і династії.

Свою промову виголосив концлер сейчас на початку дискусії в справі виборчої реформи. Домагаючи ся її переведеня, Гертлінґ заявив:

„Цісарська корона і династія находять ся в небезпеці і тому заходить конечність сповнити бажане цісаря, яке він висловив щодо переведеня виборчої реформи".

Гертлінґ вніс резиґнацію.

ЛОНДОН, 6. вересня. **Німецький державний канцлер, Гертлінґ, уступив з причини лихого стану здоровля,** як се доносить кореспондент „Дейли Експрес" зі Женеви, покликуючи ся на вісти, одержані з Баварії.

Бунт серед німецьких війск в Естонії.

СТОКГОЛМ, 5. вересня. — **Кількасот німецьких жовнірів, які стояли залогою в Естонії, піднесло бунт, вивішуючи червоний прапор,** як се доносять вісти, одержані з Росії.

В самій лише ворохобні в Ревалю брало участь поверх 400 жовнірів.

В деяких случаях збунтовані жовніри маширували улицями сіл, съпіваючи „марселезу".

Кап. Левецов іменований шефом штабу німецької фльоти.

АМСТЕРДАМ, 4. вересня. **Капітан Левецов зістав іменований шефом штабу німецької фльоти,** як се доносить „Кельнише Фольке Цайтунг".

Новий шеф одержав значно більшу власть, ніж мав його попередник. Доси був Левецов командантом легкої фльоти і є звісний з морських операцій проти російської фльоти в заливі Риги.

Деякі військові знавці заповідають з нагоди сеї зміни, що в короткім часї треба буде ниdіти ся якоїсь більшої акції зі сторони німецької фльоти, аби зрівноважити останні невдачі німецької армії на сумі.

Людендорф признає, що Америка дала алїянтам велику поміч.

АМСТЕРДАМ, 5. вересня. — „Щоби поміч Американців могла бути рішаючим чинником у війнї і могла запевнити побіду алїянтам се порожні надії", як се заявив ген. Людендорф в розмові з представниками віденської преси.

Однак ґен. Людендорф признав, що Американції дали алїянтам величезну поміч в людях і матеріялах.

„Французи все жили надіями", сказав ґен. Людендорф. „Найперше надіяли ся вони на Французів; тепер живуть надією на Американців. З Росією ми упорали ся, упораємо ся і з Американцями.

„Наше бажане побіди позістає незломане. Але ми зломимо бажанє неприятеля нас знищити".

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ВАЖНІЙШІ УСЛІВЯ ДОДАТКОВИХ ДОГОВОРІВ.

Німеччина не буде спомагати дальшого розкладу Росії.

ЛОНДОН, 4. вересня. — Російська бездротна телеграма, подаючи подробиці щодо додаткових угод до берестейського договору, доносить, що в протягу двох тижнів будуть вже рішучо означені всї границі Росії.

Німеччина опорожнить всю територію на схід від Естонії і Лівонії, почім сейчас будуть визначені їх границі.

Прочі німецькими військами заняті землї російські будуть опорожнені, скоро лише Росія сповнить свої зобовязаня фінансові зглядом Німеччини, а що мусить наступити в протягу найблизших чотирох місяців.

З вимкою тих частий Росії, які є застережені в договорі, Німеччина не буде підпомагати творене дальших нових независимих держав на російській території.

Росія буде бороти ся на півночи проти війск алїянтів. Німеччина ручить Росії, що Финляндія не зробить нападу на Росію.

Росія зрікаеть ся своєї зверхности над Естонією і Лівонією, але має право вільного переїзду до пристаний Реваль, Рига і Віндав.

Воєнні кораблі, забрані Росії по затверджено берестейського договору, будуть признані Німеччиною яко російська власність.

Независимість Грузії, Естонії і Лівонії.

ЛОНДОН, 4. вересня. Артур Ренсом, який представляє російські погляди з точки погляду большевиків, пише у своїй телеграмі зі Стокголму до „Дейли Нюс" з нагоди підписаня додаткових договорів між Німеччиною і Росією:

„Додаткові умови до берестейського договору пригадують на продавця тютюну, який має лише одну пачку сірників і знає, що покупні їх потребують, але купець захвалює богато річий, яких покупні не потребують.

„Росія згодила ся признати независимість Естонії і Лівонії, які мають стати новими охоронними державами між російською революцією і центральними державами.

„Росії приобіцяно свобідний вивіз товарів і свобідне уживане пристаний, але я не розумію, як се дасть ся полагодити.

„Росія згодила ся також на независимість Грузії, хоч Баку лишаеть ся в посіданю Росії, яка знова згодила ся відступати Німеччині частину добутої нафти".

Савєт потвердив додаткові договори з Німеччиною.

АМСТЕРДАМ, 4. вересня. **Після донесеня „Ізвестій" большевицький центральний екзекутивний комітет савєтів потвердив додаткові умови до берестейського договору і повідомив в пятницю про се німецьке правительство.**

Після донесеня „Правди" останного тижня відбуло ся у Москві тайне засіданє, на якім Ленін представив услівя, котрі містять ся в додаткових угодах.

Премієр Ленін, як се подають часописи, мав піднести, що додаткові умови поправили в дечім в користь Росії договір берестейський. Він заявив між иншим отсе:

„Значне число міст і провінцій привернено нам назад. А дальше ми осягнули повну свободу удержаваня нашої політичної економії".

Збори вповні потвердили політику савєта народних комісарів.

Туреччина протестує проти додаткових договорів з Росією.

ЦЮРІХ, 5. вересня. Туреччина вислала до Берліна ноту, в якій вона протестує проти додаткових умов, заключених між Німеччиною і Росією, представляючи, що вони шкодить турецьким інтересам на Кавказі.

АНҐЛІЯ ВИСЛАЛА УЛЬТИМАТ ДО БОЛЬШЕВИКІВ.

Большевицький посол в Лондоні, Літвінов, арештований.

ЛОНДОН, 4. вересня. — **Анґлійське правительство вислало до большевицького правительства в Москві телеграму, жадаючи відшкодованя і покараня винних в суботнішнім нападі на будинок анґлійського посольства в Петрограді, коли то большевицькі жовніри напали на анґлійську амбасаду, вбиваючи анґлійського військового аташе, капітана Кромі.**

Анґлійське правительство грозить, що на случай, коли би большевицьке правительство не сповнило його жаданя, або коли би повторили ся нові подібні акти насильства, воно буде вважати членів савєтського правительства особисто відповідальних і буде їх трактувати яко виїнятих звід права в цивілізованих державах.

У своїй ноті до большевицького правительства анґлійське правительство говорить:

„Злочинний напад був доверщенний на анґлійську амбасаду в Петрограді. Її внутрішне уладжене зістало зрабоване і знищене. Капітана Кормі, який старав ся боронити, замордовано а його тіло збезчещено.

„Ми жадаємо безпроволочного направленя і безпроволочного укараня всїх тих, які були співинні в нападі.

„Коли би російське савєтське правительство не сповнило нашого жаданя або коли би мали місце нові акти насильства супроти анґлійських горожан, його королївське правительство буде вважати членів савєтського правительства за особисто відповідальних і поробить старання, щоби у всїх цивілізованих держав трактовано їх яко злочинців та щоби не давали їм у себе ніякого прибіжища.

„Ви мали вже відомість через Літвінова (большевицького посла в Лондоні), що його королївське правительство було готове зробити все можливе, щоби забезпечити безпроволочний поворот урядовим представникам з Анґлії і з Росії до своїх країв. Дано гарантію, що скоро лише анґлійські урядники переїдуть фінсько-російську границю, Літвінов і члени його штабу одержать дозвіл на безпроволочний виїзд до Росії.

„Тимчасом ми довідали ся, що на підставі зарядженя, оголошеного дня 29. серпня, видано приказ, щоби всїх анґлійських і француських горожан у вілі від 18 до 40 літ увязнити та щоби увязнити також анґлійських урядників під закидом їх співучасти в заговорі проти савєтського правительства.

„З тої причини його королївське правительство вважало за конечне увязнити Літвінова і членів його штабу аж доки всї представники Анґлії не будуть випущені на волю і доки не одержать позволеня без перешкоди дістати ся до фінської границі".

Літвинов у вязниці.

ЛОНДОН, 5. вересня. **Большевицький посол в Лондоні, Борис Літвинов, враз з цілим штабом находять ся у вязниці в Брікстон.**

Большевики складають вину на Анґлійців.

АМСТЕРДАМ, 5. вересня. Подробиці про „ревізію" в анґлійській амбасаді в Петрограді, підчас котрої убито анґлійського аташе, подає телеграмі з Москви, покликуючи ся на „Правду".

Правда доносить, що около 40 осіб, переважно анґлійських горожан, увязнено. **Причиною сеї акції було те, що большевицькі власти одержали вістку, що між анґлійською амбасадою і протиреволюціонерами істнують зносини.**

Одному з большевицьких комісарів поручено перевести в тій справі слідство. Ходили іменно слухи, що в анґлійській амбасаді укривають ся провідники протиреволюції, Савінков і Фільоненко. Комісар Гіaер удав ся з оружним відділом до амбасади і, коли входив на перший поверх, впали стріли. Один з большевицьких жовнірів зістав убитий, инший знова ранений. Тоді большевицькі жовніри були приневолені також стріляти. Серед боротьби на коритарах згинув й анґлійський військовий аташе, капітан Кромі.

Опісля поліція війшла до амбасади і арештувала около 40 осіб, між тими князя Шаховського. Підчас ревізії найдено в амбасаді значну скількість укритого оружа і компромітуючі документи.

Убийника Урицького зловлено.

АМСТЕРДАМ, 4. вересня. — Убийником большевицького міністра для внутрішних справ, Мойсея Урицького, який впав жертвою в Петрограді дня 31. серпня, є молодий чоловік, який подав своє імя яко Леонід Каненгісер, бувший студент михайлівської школи офіцирської.

Убийник засів на Урицького в почекальни комісаріяту для внутрішних справ. Коли Урицький війшов до кімнати, убийник стрілив до нього, а відтак сейчас вибіг з будинку і сів на біцикль, який позіставив був на дворі. Жовнірі в панцирнім автомобілю пустили ся в погоню за убийником. Сей схоронив ся в однім домі і його зловлено, коли він перебраний хотів другими дверми опустити дім. Двайцять стрілів упало, заки убийника піймано.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

РЕВОЛЮЦІОНЕРИ ЗНИЩИЛИ НІМЕЦЬКУ ЗАЛОГУ В ЧЕРНИГОВІ.

Також в многих инших місцях мало прийти до значних заворушень.

КОПЕНГАГЕН, 5. вересня. — **Українські революціонери заняли дня 11. серпня місто Чернигів і вимордували цілу місцеву залогу, яка складала ся з 1.500 Німців,** як се доносить большевицький орган „Ізвестія".

Опісля революціонери уступили. З ріжних сторін краю надходять також вісти про кроваві битви між революціонерами і військами німецькими. Революціонери заняли ряд важних міст.

БОЛЬШЕВИКИ ПОРІШИЛИ ВИПОВІСТИ ВІЙНУ АЛЇЯНТАМ.

Після німецько-большевицького плану Росія доставить знова міліони рекрутів.

ЛОНДОН, 5. вересня. — **„Скеч" доносить, ЩО БОЛЬШЕВИКИ РІШИЛИ ВИПОВІСТИ АЛЇЯНТАМ ВІЙНУ.**

В німецько-большевицькім плані лежить, як се доносить висше згадана часопись, **поставити до диспозиції Німеччини міліони російських рекрутів.**

Большевики грозять алїянтам.

АМСТЕРДАМ, 4. вересня. — Московський кореспондент „Франкфуртер Цайтунг" доносить, що один член савєта заявив, що російське правительство має намір повідомити держави алїянтів, **що на всякий новий замах на житє члена большевицького правительства відповість ся замахами на житє державних мужів алїянтів в їх власних державах.**

Тойсам кореспондент доносить, на підставі вістий з кругів савєтських, що останні напади на високих урядників в Росії були зорганізовані ґенералом Борисом Савінковом.

Стан здоровля Леніна критичний.

ЛОНДОН, 4. вересня. — **Стан здоровлє большевицького премієра, Николая Леніна, на житє котрого останної пятниці був переведений замах, є знова дуже критичний,** як се доносить московська телеграма до центральної аґенції пресової. **В протягу трох днів надіють ся кризи. Лікарі усунули з тіла Леніна кулю.**

Троцький президентом головної воєнної ради.

КОПЕНГАГЕН, 5. вересня. — **Большевицький міністер війни, Лев Троцький, зістав вибраний президентом російської головної воєнної ради на зборах центрального екзекутивного комітету,** як се доносить телеграма з Москви до Берліна.

Провідник Лотишів, Вазетес, зістав вибраний головним шефом російських війск на всїх боєвих фронтах.

Бувший міністер загр. справ, Сазонов замордований.

ВАШІНГТОН, 4. вересня. — Одержано потвердженє вісти **про замордованє в Симбірску Сазонова, бувшого російського міністра для загр. справ.**

Американці прибули вже з Росії до Финляндії.

ВАШІНГТОН, 5. вересня. — Американські консулі, члени місій алїянтів і збігці, які недавно окремим поїздом виїхали з Петрограду, прибули безпечно на границю Финляндії, як се доносить американський консуль з Гельсінгфорсу під датою з дня 3. вересня.

В поїзді находило ся около 156 осіб, між тими около 30 Італійців і Бельгійців.

Селяни ворохоблять ся проти большевиків.

АМСТЕРДАМ, 4. вересня. — **Савєтські війска, які наступають в напрямі Уфи, Перми і Саратова, находять ся в труднім положеню з причини несподіваної ворохобні серед селян, які загрожують їм тепер зі заду,** як се доносить московська телеграма до берлінської „Крайц-цайтунг".

Установчі збори в Архангельську.

АРХАНГЕЛЬСК, 5. вересня. — Провізоричне правительство північної Росії подало нині до відома, небавом будуть скликані до Архангельска російські установчі збори.

В АВСТРО-УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Чехи і полудневі Славяни не хочуть конферувати з премієром.

БЕРНО, 5. вересня. — **Полудневі Славяни і Чехи в Австро-Угорщині відмовили ся взяти участь в конференції з премієром Гусареком,** як се доносить віденська „Ноє Фрає Прессе".

Полудневі Славяни і Чехи були запрошені, щоби взяли участь в конференції над фінансовими справами, але вони відказали ся від співучасти, подаючи яко причину пересаідуване їх національностий.

"SVOBODA" (LIBERTY)
The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized, July 31. 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	1.75	на пів року	1.75
3 months	1.00	на 3 місяці	1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	2.00	на пів року	2.00
3 months	1.25	на 3 місяці	1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

ДАЛЬША ПЕРЕБУДОВА ДАВНОЇ РОСІЇ.

Вже півтора року минуло від вибуху російської революції. З того часу богато перебули народи давної Росії. Було чимало переворотів та перемін, але доси ще не прийшло до усталеня відносин серед тих народів. Неначе розхвильований океан тяжко утишити.

Нинішний стан на землях давної Росії, який ще в кождім разі також можна назвати у значній мірі переходовим, представляеть ся осьтак:

1. **Московщина,** зі столицею в Москві, обіймає майже всі московські землї в Европі (около 3 рази стільки що Україна). Власть в руках большевиків, котрі звуть себе тепер „комуністами".

2. **Україна,** зі столицею в Києві, обіймає майже всі українські землї, окрім частини Донщини, полудневої); окрім Криму, який після ґеоґрафічного положеня і значної сили українського елементу повинен належати до України і кромі Кубанї на Кавказї (розуміеть ся, також кромі українських земель в Австро-Угорщині, які ще покищо остають в неволї сеї монархії). Власть в руках диктатора, ґенерала Павла Скоропадського, котрий проголосив себе гетьманом України.

3. **Бесарабію** (без українських частий) заняла **Румунія.**

4. **Білорусь,** зі столицею в Минску. Границї ще не усталені. Литовцї намагають ся взяти часть Білоруси зі своєю давною столицею Вильною, яка лежить на білоруській території, а знова Поляки хотїлиб загарбати частину білоруських земель в гродненській ґуберні, а навіть у вильненській. Також на сході Білорусь не усталила ще своїх границь з Московщиною.

5. **Литва,** зі столицею у Вильні. Покищо править литовська Рада, яка предложила німецькому князеви фон Урах литовський престол. Урах згодив ся приняти престол і яко король мав би зватись, після бажань литовської Ради, Миндов II.

6. **Курляндія** злучена з Німеччиною.

7. **Лівонія,** самостійна держава (на основі додаткового договору між Німеччиною і Московщиною).

8. **Естонія,** самостійна держава (на підставі додаткового договору між Німеччиною і Московщиною).

9. **Фінляндія,** зі столицею в Гельсінґфорсї, самостійна держава.

10. **Донщина,** зі столицею в Новочеркаску, проголосила себе козацькою републикою.

11. **Астраханщина** (на схід від Донщини) проголосила себе републикою та увійшла в порозуміне з Донщиною для взаімної оборони.

12. **Північно-кавказька република.** В столиці української провінції Кубанї — Катеринодарі, відбув ся недавно зїзд представників чотирох північно-кавказьких провінцій: **Кубанї, Чорноморської области, Ставропільщини і Терщини,** які постановили утворити північно-кавказьку републику та стреміти, разом з Україною, Донщиною й Астраханщиною, до утвореня **полудново-російської спілки.** Українське телеґрафічне бюро з Києва каже, що в тих чотирох північно-кавказьких провінціях **Українцї** (потомки запорожських козаків) **становлять більшість** населеня, отже се була би властиво **друга українська република.**

13. **Грузія** (Ґеорґія) в полудневім Кавказї, зі столицею в Тифлїсї. Се република під проводом соціял-демократа, князя Церетеллї.

14. **Вірменія,** на полудневий захід від Грузії. Република, під проводом тимчасового правительства.

Крім тих держав в **самій Московщині** повстало кілька **проти-большевицьких правительств,** котрі обіймають отсї провінції:

1. **„Північний край".** Так названо північну часть Московщини зі столицею в Арханґельску, де є війска алїянтів і американські. Сей край остає під кермою соціялїстів-революціонерів, котрих лідером є там Чайковський, а також — меньшевиків.

2. **Самара** (над середущою Волгою). Там (де крім Москалїв є племена Татарів, Чукчів і Мордвинів) кадети (конституційні демократи) проголосили своє правительство під проводом Степанова і Алексїєва.

На **Сибіри** є три правительства.

В **Омску** є правительство західної Сибіри, а **у Владивостоцї** правительство східної Сибіри. В обох тих містах є чеські війска, а у Владивостоцї є також війска алїянтів, Злучених Держав і Японії.

В середній Сибіри, в околиці **Байкальського озера,** власть остає доси в руках большевиків.

В **Центральній Азії** (Туркестанї) власть є в руках туркменських племен. Край тепер проголошений републикою. Були там большевицькі війска, з якими ті племена воюють.

Так тепер представляеть ся образ давної Росії. Всї дотеперішні переміни все ще в переходовій стадії, а усталять ся остаточно відай аж на загальній мировій конференції, на якій певно буде два стремліня в справі територій давної Росії: одно за подїлом їх на природні части, після національних границь і ґеоґрафічного положеня, а друге — за поновною злукою територій давної Росії.

Найсправедливійше рішене буде тоді, як про себе будуть рішати більше самі інтересовані народи ніж чужі держави.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ СУД НАД УКРАЇНСТВОМ В ХАРКОВІ.

Перед нами одно число харківської ґазети „Вільна Громада" і два числа „Нової Громади". Перше число „Вільної Громади" було вже і останним. Воно появило ся 2-го лютого 1918 року і таки того дня — як каже „Нова Громада" — пійшло на ваньку... Відтоді „Вільна Громада" перестала виходити, бо большевицький уряд заборонив видавати її.

Се було тоді, як у Харкові зорґанізувала ся була жидівсько-большевицька „Українська" Рада, яка провадила війну з київською Українською Центральною Радою. Робітники, які належали до Української Соціял-Демократичної Робітничої Партії, стали всї по стороні Української Центральної Ради і проти так-званої „Української Ради" в Харкові. По стороні же харківської Ради стали всї робітники неукраїнського походженя, то є Жиди, Поляки, Москалї, Татари, Турки і т. п.

На Слобожанщині виходило тоді кілька українських ґазет, та анї одна з них не була дійсно українською. Тому показала ся потреба видавати свою власну, рідну, українську часопись. І такою появила ся була „Вільна Громада". Появилась тай завмерла. Першого дня, коли лише ґазета вийшла зпід преси, прийшли до друкарні „Вільної Громади" красноґвардейці і знищили весь наклад ґазети, а рівночасно заборонили дальше видаване „Вільної Громади". З першого числа осталось лише те, що могли забрати зі собою деякі члени редакції або адміністрації. Прочий наклад замінив ся в попіл. Се перше число „Вільної Громади", розпяте большевиками за українську ідею, дійшло також до наших рук і ми постараємо ся передрукувати з нього дещо до „Свободи", щоби наші читачі знали, за що, за яку провину большевицькі деспоти заборонили видавати сю соціялїстичну ґазету.

Коли заборонено було видавати „Вільну Громаду", харківські екзекутивні комітети українських партій соціялїстів революціонери і соціял-демократів рішили видавати „Нову Громаду". Та довідавшись про се, большевики заарештували властителя друкарні, де друкувала ся „Нова Громада", і сказали йому, щоби не друкував жадних ґазет, які видавати будуть українські партії соціялїстів революціонерів або соціял-демократів. Але „Нова Громада" таки вийшла у вівторок, 5-го лютого. Се число і слідуюче є також в наших руках.

Нагінка, насильство большевицько-жидівських узурпаторів не спинили ся лише на українській пресї. Були вісти, що большевики були заборонили говорити в українській мові. Були вісти, що большевики палили і нищили портрети і бюсти заслужених українських мужів, Шевченка, Драгаманова, Костомарова, Кулїша і инших... А ось „Нова Громада" доносить, що большевики судили 3-го лютого 1918 року голову харківського комітету української партії соціял-демократів, Якова Епифановича Довбищенка. Судили його за зносини з „контр-революційною Центральною Радою з Києва".

В статї „Позавчора", поміщеній в „Новій Громаді" з 5-го лютого, читаємо:

„Позавчора судили Якова Епифановича Довбищенка... Судили не суддї Миколаївського режіму, а большевики, — так-званий „революційний суд". Для нас, українських соціялїстів, суд не новина. Нас судили, саджали по тюрмах. Ми звикли до того.

„Судили і Якова Епифановича. Побував він по тюрмах не один раз: був і в сибірських тайгах, але сей день не схожий на инші...

„Раніш його судили за „крамолу", за те, що він був соціялїстом і все жите своє боров ся за революцію, за права трудящого народу.

„Тепер по термінольоґії Люксембурґів, Бошів, Медведєвих та Куликів він „контр-революціонер"...

„В історії Української Соціял-Демократичної Робітничої Партії се перший випадок, що одного з її членів, поважаних членів, бо тов. Довбищенко і тепер є головою її харківського комітету, судять за „контрреволюцію"...

„Тепер ті кличі, за які десятки літ боров ся пролетаріят всїх народів бувшої російської імперії, кличі, які залиті кровю тисячий його красших синів, большевики оповіщають за „контр-революційні"...

„Ми знаємо, за що судили позавчора Якова Епифановича.

„Його хотїли карати за оборону загального виборчого права, за свободу слова, за волю особи, за оборону свободи Української Народної Републики.

„Його карати хотїли за те, за що карали його жандарми, за що він до марта 1917 року перебув у Сибіри.

„Тов. Довбищенко гордо і сьміливо йшов на суд.

„Тов. Довбищенко знав, що не народ його судив, а ті люди, які давлять тепер народ таксамо, як давили його жандарми.

„Тов. Довбищенко з високо піднесеною головою був на судї сього „Революційного Трибуналу"...

„Українська Соціял-Демократична Робітнича Партія гордить ся тим, що в її рядах находить ся Яків Епифанович.

„Гордитиметь ся ним і український пролетаріят, який вже розбираеть ся в большевицькій брехнї і який не видасть одного з красших своїх борців, борців за революцію і соціялїзм.

„І суд сей вічною ганьбою впав на голови насильників, на голови запроданців робітничої кляси."

• • •

Якова Епифановича Довбищенка увільнив суд, бо мав він добрих адвокатів: Тимошенка і Рубинштайна. Рубинштайн підчас розправи сказав „революційному трибуналови", що не має він права судити людий, які визнають власть того правительства, яке признає весь нарід України, а також і тому, не має права судити, що Довбищенко не признає власти, яка хоче його судити.

ХАЙ ЖИВЕ ВІЛЬНА САМОСТІЙНА УКРАЇНА.

Большевики вважають, що тепер іде соціялїстична революція, що ще один крок і ми в царстві соціялїзму, а тому безумовно Всеросійські Установчі Збори їм були не на руку, чи так, чи инак їх треба було розігнати, взяти всю владу в свої руки і провадити цілком диктатуру пролетаріяту, за уха тягти всі народи Росії в царство соціялїзму.

Ми, українські соціялїсти-революціонери, стоячи на ґрунтї наукового соціялїзму, визнаємо, що тепер відбуваеть ся тільки соціяльна революція, соціялїстична революція тепер неможлива, що для сього нема ніяких реальних підстав, а тому експеримент у сім напрямку, як то роблять большевики, не тільки не можливий, але є навіть великим проступком перед трудовим людом. Виходячи з сього погляду, ми весь час підтримували Всеросійські Установчі Збори, як тепер підтримуємо Українські Установчі Збори. Ми бачили в Російських Установчих Зборах єдиний вихід з того важкого становища, в якім зупинилась Росія, а з нею і Україна, але тепер сей вихід усунено. З причини такої недбалости та неумілости большевицької влади справа мира теж попала в становище, котре знову приведе нас до війни, хоч і так званої „сьвященної"; большевики і далї провадять самоопредїлене України, розуміючи се так: „самі опредїлимо", що Українї треба. Убийства і грабіжи стали одночасно з захопленем влади большевиками ширитись, голод панує, промисловість стала, фабрики, заводи позамикано, економічно-фінансова справа стоїть так, що ще крок і ми опинимо ся в безоднї, з котрої не буде виходу; большевицькі декрети про захоплене банків, про відмовлене визнавати всї державні позички, реквізиція англійських, японських, німецьких й инших підприємств викликали те, що союзники, а за ними і вороги стали, мовляв, захищати свої інтереси, а простісінько фактично душити російську революцію, нищити всї наші революційні здобутки й замісць царства соціялїзму провадити нас в царство Романових. В сі часи перед українською демократією стало питане, або згинути разом з большевиками, або, як се зробила Фінляндія, відокремити ся від Росії і зажити самостійним політичним житем. Иншого виходу не було, і ми, українські соціялїсти-революціонери, котрі весь час істнованя нашої партії були безумовні, постійні федералісти, більше того — і тепер принципово залишаємо ся на сій позиції, повинні були пійти на сей крок, і разом з иншими українськими соціялїстичними партіями приняти четвертий універзал, в котрім оголошено Українську Народну Републику самостійною, суверенною, ні від кого незалежною державою. Але сим актом не ми відокремили ся від усеї Росії, а большевицький уряд, котрий веде з нами братовбийчу війну, пригнічує нас, котрий не визнає нас яко націю, котра має право сама вирішати своє політично-економічне жите. Большевицький уряд відпихає нас від усеї Росії, і тільки спасаючи своє жите, ми віділхнуті стаємо на ноги і починаємо самостійне, вільне політичне жите. Але ми віримо, більш того — ми знаємо, що большевицька влада тимчасова; вже почав ся перелом в настрою тих мас, котрі підтримували большевизм, на штиках котрих вони сиділи. Ще трохи часу і большевицька влада впаде, а з нею впаде і та стіна, котру вони склали поміж братними народами, і тоді у великій всеросійській федерації зіллють ся вільні російські народи, а покиж що, поки російська (не всеросійська) влада в самодержавних большевицьких руках, нам зістаеть ся тільки щиро витати четвертий універзал Української Центральної Ради, всїми засобами підтримувати самостійну, суверенну Українську Народну Републику, і висший уряд — Раду Народних Міністрів, і готовитись до Українських Установчих Зборів, котрі єдині мають право виявити волю українського народу і заложити підвалини для будівлї нового, вільного демократичного житя на Україні.

Хай же живуть Українські Установчі Збори.

Слава вільній, самостійній, суверенній Народній Українській Републицї.

О. П—ші.

(„Вільна Громада").

СОЦІЯЛІСТИ НА УКРАЇНІ.

Коли Центральну Раду розвязано, а державний замах 29. цьвітня передав власть у руки гетьмана, всї крайно ліві соціялїстичні партії були приневолені або усунути ся або змінити свою тактику. Многі ґазети були зразу заборонені, але поволеньки зачали відновлювати свою діяльність під доглядом цензорів.

Українські большевики і ліві соціялїсти-революціонери перейшли через границю, аби заснувати свою головну кватиру в републиці російських совєтів. На послїднім зїздї совєтів в Москві Александров і його товариші заявили свою опозиційність до теперішного правительства України. Ленін, розуміеть ся, позволяє лиш українським втікачам провадити протиправительственну пропаґанду на демаркаційній (пограничній) лінії, яку установлено російсько-українським договором мира.

В такий спосіб велике число сих аґітаторів у граничних повітах курської та чернигівської ґуберній підбурює населене і збирає їх у відділи в імени так званої центральної Ради з Харкова. Вони йдуть навіть так далеко, що обіцяють їм поміч Росії в обороні їх інтересу, яко пролетаріяту, та в полагоджуваню їх рахунків з буржуазією.

Центр партії соціялїстів-революціонерів скористав з непевного положеня в краю та невдоволеня пануючого серед селян, роблячи численні проби орґанізовані повстань проти київського правительства. Таким робом ґазети мають нагоду говорити про видуману армію з 75.000 селян, що йдуть на Київ з гарматами та машиновими крісами.

Відносячи ся постійно з великим недовірем — і то через достаточні причини — до подібних донесень з Москви, Петрограду, Стокгольму, Лондону і Парижа, можемо однакож ствердити, що в кількох місцевостях селяни бунтували ся з причини побільшеного кошту харчів та насильних реквізицій. В округ Звенигородки правительство було навіть приневолене вислати сильний відділ війска для приверненя ладу. Повстанцї вспіли були взяти в своє посїдане місто і потрібно було через два днї облягати його та вживати артилерії, аби його відібрати.

В инших місцевостях збунтовані селяни творили узброєні ватаги, що укривали ся в лїсах. В Чернигівщині та Полтавщині, після недавних донесень, находить ся ватаги, що нищать майно та тероризують спокійних мешканців. Та послїдні донесеня вказують, що сї забуреня втихають і спокій постійно вертає всюди.

Ми не маємо сумніву, що лад і справедливість запанують остаточно скрізь в краю і революційна пропаґанда вигине сама про себе, або покажеть ся безсильною супроти рівнодушности селян, головно як правительство рішить ся на задекретоване радикальної аграрної реформи, що буде в інтересї дрібних властителів землї. Виказують, що навіть вже тепер партія соціялїстів-революціонерів бачила ся приневоленою розвязати більшу часть своїх комітетів та льокальних орґанізацій.

Зсумовуючи все повисше сказане, можна сказати, що партія соціялїстів-революціонерів є подїлена на дві головні фракції: на ліву, котра ще не вважає революції за скінчену і бажала би викликати повстане в цїли заложеня народної републики без гетьмана а навіть без президента; на праву, яка розуміє абсолютну конечність безпроволочного зорґанізованя України в независиму державу, а яка працює над зединенем демократичних та соціялїстичних елементів, але рівночасно ясно заявляє свою опозицію до теперішного правительства.

Щодо соціял-демократичної партії то вона перебула подібну-ж еволюцію. Найбільше умірковані елементи і марксісти під проводом Петлюри працюють над утворенем української держави, що була би зовсім независима та основана на принципах соціялїзму і републиканїзму. Инша половина симпатизує з рухом большевиків і бажає продовжувати соціяльну революцію. Послїдна ґрупа видає ґазету, що називаеть ся „Червоний Прапор".

Се ліве крило оскаржує центральний комітет своєї партії, що він опортуністичний (уґодовий) і забуває революцію. Піддержує се крило велике число людий без занятя, яких міністерство працї начислює на 40.000 у десяти містах, а на 200.000 в цілій Україні.

Центральний комітет постановив на 25. червня використати всї можливі нагоди, аби зорґанізувати масовий рух, остаючи рівночасно в границях закона. Він припоручив робітникам страйкувати тільки в виїмкових случаях і дозволив членам партії в разї потреби удавати ся до правительства за дозволами на відбуване мітінґів.

В додатку до тих двох головних революційних партій є ще одна партія, партія народників, зложена головно з селян, а яка працювала на Україні майже пятнайцять літ під іменем „Селянська Спілка". Ся партія є рівнож в опозиції до теперішного правительства, а її демократична та національна діяльність провадить ся передівсїм серед дрібної селянської буржуазії. Її центральний екзекутивний комітет вислав 28-го червня відозву до своїх льокальних орґанізацій з покликом, аби вони не брали участи в спорадичних бунтах. На жаль цензура покалічила повний текст відозви.

„Сї бунти — говорить відозва — є звичайно лихо зорґанізовані і остають під проводом розгорячкованих людий, що не хочуть признавати дисциплїни та вказівок управляючих орґанів партії. Екзекутивний комітет всїх Селянських Спілок взиває їх, аби вони працювали над професіональною орґанізацією та розвивали між собою сильну національну дисциплїну".

Слїд також згадати про сильну орґанізацію робітників на зелїзницях, при почтї та телеґрафах. Ся орґанізація є рівнож проти теперішного правительства. Її члени належать переважно до Союза Української Державности, що має за задачу поборювати антинаціональну політику деяких високих урядників та покласти конець антиґромадянським та русифікаторським маніпуляціям у випадках, як би правительство глядїло на них поблажливо.

(„L'Ukraine").

Клопоти є наче діти; вони ростуть більші, коли їх доглядаєть ся.

Природа є одиноким артистом, що може подати точний образ здоровля.

Чоловік, який купує собі білет до неба, переконаєть ся пізнійше, що дав гроші невідвічальному кондукторови...

Чим більше чоловік лїнивий, тим більше він обіцює зробити завтра.

ПРОЕКТ ПРО 8-МІЛІЯРДОВИЙ ПОДАТОК.

Посол Кічін вніс в низшій палатї парляменту проект про 8.000,000.000 долярів податок на воєнні цїли. Сей проект одобрили одноголосно 23 члени парляментарної податкової комісії, а тепер буде залежати від обох палат конґресу, чи його маєть ся приняти чи ні. Деякі сенатори, члени републиканської партії, заявили, що будуть вести сильну опозицію проти сього проекту, який немилосерно хоче видерти великі суми від богачів. Кажуть, що низша палата прийме проект без опозиції, хоч деякі посли домагають ся близших пояснень про нього.

В попереднім числї ми подали тарифу, після якої проектуеть ся висоту податків. Сей проект порушить кожду кишеню, кождий промисл, кожде підприємство у Злучених Державах. Держава має дістати 8 міліярдів, 182 міліони, 492 тисячі долярів податку. Податок з особистих доходів має виносити 1.482,186.000 долярів, податок з острих напитків має виносити 1,137.000.000 долярів. Жонаті мущини будуть увільнені від плаченя доходового податку, коли їх річний прихід виносить 2.000 долярів. Се відносить ся лиш до жонатих, але до бездїтних. Родина, котра не має дїтий, а котрої дохід виносить два тисячі долярів річно, буде платити податок. Колиж знова в родині є діти, тоді на кожду дитину низше 18 літ житя припадає 200 долярів. Значить — родина, котра має 2.600 долярів річного приходу, але має зате троє дїтий, не буде платити податку. Самотні мущини будуть платити податок, коли їх річний дохід виносить понад 1.000 долярів.

Корпорації платять 18% податку від чистого доходу, крім того кождий спільник платить 12% податку від суми, побраної яко зиск з чистого доходу корпорації.

Горівка і взагалї острі напитки є оподатковані 8 долярами на ґальонї. Коли алькоголь оподаткований продаеть ся яко напиток, мусить ся доплатити ще $4.80 додаткового податку, колиж продаеть ся його для промислу, доплачуеть ся до ґальона $2.20 додаткового податку. Пиво, ейл і портер є оподатковане 6 долярами на бочівцї, в якій є 31 ґальонів. За ґальон вина, яке має найбільше 14% алькоголю, платить ся 16 центів податку. За ґальон вина, яке має найбільше 21% алькоголю, платить ся 40 центів податку. За ґальон вина, яке має найбільше 24% алькоголю, платить ся 1 доляр податку. Вино, яке має понад 24% алькоголю, будеть оподаткувати так, як звичайний алькоголь до напитку. За кожду фляшку шампану платить ся 12 центів податку. Перфуми оподатковані 3 долярами і 30 центами на ґальонї.

Крім того властителї театрів, де є 250 місць платять 50 долярів податку річно; де є від 250 до 500 місць, платять 100 долярів; де є від 500 до 800 місць, платять 150 долярів, а де є понад 800 місць, платять 200 долярів. Властителї білярдів кругольнь платять 10 долярів податку від кождого білярду, або від алеї. Дрібні чи загальні доставцї алькоголю платять 1.000 долярів річного податку. Властителї цирків 200 далярів, властителї ріжних вистав 20 долярів.

Марійка Донцов.

ПІСНІ.

Твої слова
Менї на серці відгомоном грають,
Думки в розпуці душу розривають,
А я сама,
Одним одна...
Там на вікнї
Сумують білі цьвіти туберози,
Кидає вітер дощ, — се може сльози?
Візьми собі
Слова Твої...

Ти не хвали мене
І не кажи менї;
Пройде те все, мине,
Як буря на веснї;
Кохане — се гра слів,
А [illegible] лиш мана,
Ти [illegible] теж се плів,
А де тепер вона?
Диви ся! — Гарний сьвіт,
Гуляє в нїм жите!
Для тебе шкода літ.
Для тебе забуте!
Тож не хвали мене
І не кажи менї;
Пройде те все, мине,
Як буря на веснї!

Ви не дивуйте ся, що в мене
Так палко серце бе,
[illegible] пугар жите наставить
З такого воно пе!
Бо час, як бистра филя мчить ся,
Усе летить вперід,
У него сили, — крил немає
[illegible] на діл, на спід!
Ви гляньте лиш на сьвіт сучасний
Усе огнем горить,
[illegible] і загониста думка
Бушує і кипить!
Усюди поступ — винаходи,
А люди злі, злі...
Що в мене серце палко бєть ся;
Не дивно се менї!

ДОПИСИ.

З GARY, IND.

Дещо з громадського житя в Ґери.

Українська громада в Ґери, Інд., спала сном блаженним. Події на Україні за послідний рік, які творили перелом в історії нашого народу, були майже чужі нашим бідним, темним братам-Українцям в Ґери. Вони (не в гнів буде Вам сказане, ґерівські Українці) або не вміють, або не хочуть читати і зрозуміти своїх українських часописий. Друга причина нашої несьвідомости є слідуюча: Маємо в Ґери аж дві церкви: одна греко-римо-католицька, а друга царсько-московсько-православна.

Відчуваю, що на сім місци деякотрі Українці скажуть: Чиж се правда? Чиж се можливе, щоби в тих церквах, котрі є побудовані за тяжко запрацьовані гроші бідних Українців, щоб там, де ходять Українці і несуть свої тяжко запрацьовані гроші на те, щоби почути слово Боже, слово правди і братерської любови, чиж се правда, що там нас затуманюють?

Відповім вам на се, Братя Українці, сьміливо й отверто: Так! Відти починаєть ся корінь темноти, там шукаймо причин нашої несьвідомости в українських народних справах.

Прошу собі задати трохи труду і подумати. Отож сьвященик греко-римо-католицької церкви каже, що його парохіяни є Угроруси, Галичани і Малоруси, а коли зігнати всіх до купи, то се будуть Москалі (се власні слова того сьвященика).

Тепер прошу послухати, як другий сьвященик, з православної церкви, перероблює Українців на Москалів. Він каже своїм парохіянам Українцям чисто по московськи, що ніякої України не було, нема і не буде. Ви всі Москалі і скінчено.

Отож на сім місци прошу вас, Братя Українці, подумати трохи самим над своєю долею. Я, з радостию і з глубокою вірою в славну будучність українського народу, заявляю всім, що найшли ся в Ґери сьвідомі Українці, щирі працьовники на народній ниві, котрі отверто заявили своїм ворогам: Брешете, римські і московські раби і підніжки! Україна була, є і буде, доки буде жити український нарід!" І з сими словами взяли ся щиро до праці.

Дня 21. цьвітня 1917 р. урядили „Український День" в Ґери, а вже 10. марця 1918 р. урядили торжественний вечер в честь 104 роковин Т. Шевченка. На тім то торжестві почули Українці сьвяті слова свого вiщого Батька Т. Шевченка, почули і зрозуміли, що ми всі діти одної семі, що ми діти одної матери, одної неньки-України, що ми всі брати. Не мають права наші вороги розлучувати нас і ділити на угорських, карпатських, галицьких і так званих до сего часу Малоросів. Тутешні Українці зрозуміли, що сьвятим нашим народним обовязком є злучитись до громади в одну семю та спільно боротись з нашими ворогами і з темнотою. Отож заходами кількох працьовників заснували товариство „Просьвіту" і устроїли кілька разів збори в своїм льокали. На тих зборах присутні зложили охотно гроші і купили український прапор, з котрим виступили численно підчас манiфестації 4. липня, а тепер приготовляють ся до його посьвячення. А в неділю, 14. липня, відбуло ся віче в будинку висшої школи (т. зв. Фребель Гай Скул). Наша початкова праця є дуже тяжка, тому то деякі братя Угрорусини, а також, на жаль, таки й самі так звані до сего часу Малороси начеби боялись нас, бо ми, Українці, задумаємо будувати якусь Україну, а се для них річ страшна, нечувана. На жаль, на віче прийшло дуже мало сьвідомих людий. Мусимо одначе з вдячностию признати, що ласкаве прибутє до нас обох хорів з Шікаго, тобто хору „Боян" під дірігентурою пані Н. Гриневецької, а також хору „Бандуриста" під управою п. О. Заяця, і кількох бесідників збудило до житя сплячих і додало заохоти тим, що започаткували і мусять на дальше вести в Ґери народне діло.

На сім місци складаю від себе, а також в імени вічевого комітету і від усіх сьвідомих Українців в Ґери, Інд., сердечну подяку дорогим гостям. Дякую Вам, любі гості, щиро-сердечно, що Ви не пощадили ні труду ні гроший та відвідали нас. Нехай се посьвята буде найкрасшим примiром для наших братів в Ґери.

Вставайте, Братя! Гляньте! І над нашою Ґерою починає пускати своє проміне золоте сонце. Пора нам пірвати кайдани! Проч з усяким рабством!

Нехай живе братня любов і згода між нашими Українцями, бож ми діти одної матери. Годі, дана воля вже вибила. Вперед, Братя! З житєм і надією стрічаймо свободу нашої Неньки-України, а в слід за нею і свободу цілого сьвіта.

П. Новодворський,
голова вічевого комітету.

ЯПОНСЬКА РЕЦЕПТА НА 100 ЛІТ ЖИТЯ.

Одна японська часопись подала своїм читачам ось-такий припис на 100 літ житя:

1. Проводи як найбільше часу на сьвіжім воздусі.
2. Клади ся вчасно спати, а вставай рано. Спи бодай 6 годин, а найвисше 7 і пів.
3. Спи в темній кімнаті, але при відчинених вікнах.
4. Кави і чаю вживай помірковано. Алькоголю і тютюну не вживай зовсім.
5. Мясо їдж лише раз на день.
6. Що дня рано купай ся в теплій воді.
7. Одіне носи з грубої матерії.

ПОЛКОВНИК ОБЕРУЧЕВ ПРО СКОРОПАДСЬКОГО.

„Народная Газета", великоруський тижневик, що виходить в Ню Йорку, помістила в ч. з 15. серпня статю бувшого команданта київського воєнного округа за часів Керенського, полковника К. Оберучева п. з. „На Украинѣ". В тій статі находимо дещо цікаві інформації про людий, що відграють тепер на Україні визначнійшу ролю.

Про гетьмана Скоропадського Оберучев говорить, що не знав його особисто, але знав деяких його діяльних співробітників-офіцирів. Се були люди, як каже Оберучев, „ярко шовіністичного складу думок", люди, що були за повним відділенєм України від Росії, так звані „самостійники".

„З самим іменем генерала Скоропадського — оповідає полковник Оберучев — була звязана робота українізації війск. Генерал Скоропадський був генералом російської служби і командантом одного з корпусів армії на полудневo-західнім фронті. І ось він предложив свої услуги в українізованю свого корпусу. Корпус відпровадили на зади фронту у волинську губернію і зачала ся робота українізації. Офіцирів і салдатів старих боевих полків, що не були Українцями, виганяли з полків, в яких вони відбували цілу боеву службу, а враз з тим відходили і ті офіцири та салдати Українці, що вважали українізацію шкідливим ділом".

Полковник Оберучев, як звісно з українських газет з минувшого року, був фанатичним ворогом українізації війск і перешкаджав українізації через цілий час свого урядования в Києві всіми можливими способами, поки на рішуче домаганє Української Центральної Ради Керенський остаточно не забрав його з Києва. Се є причина, чому він і тепер спомнинає українізацію війск дуже неласкаво, і про генерала Скоропадського говорить несимпатично. Вважаючи, що українізація війск дезорганізувала фронт, полковник Оберучев оповідає:

„Такою сумнівної вартости працею займав ся генерал Скоропадський вже тоді, в серпни і вересни, і в Києві говорили, що генерал Скоропадський готовить ся стати „гетьманом".

Зате з великою симпатією говорить Оберучев про К. Василенка, міністра внутрішних справ в правительстві Скоропадського і через якийсь час заступника премієра.

„Василенко — оповідає Оберучев — се старий український діяч, що нераз підпадав переслідуванням зі сторони російського правительства за свої симпатії до України і роботу в її користь. Він — конституційний демократ, але з числа тих, що вже через ряд літ шукають дороги для спільної роботи всіх демократичних і соціялістичних елементів краю. Люблячи Україну, він враз з тим безгранично відданий Росії і щастє та добро України бачить у спільнім житю з Росією... І от сей діяч, цілою душею відданий інтересам України й народу і враз з тим не відділюючий судьби України від судьби Росії, далекий від німецьких симпатій, став головою міністерства України в ту пору, коли весь переворот був переведений за згодою і при помочи німецьких властий. А співробітниками Василенка являлись люди, також далекі від прихильности до германізації України".

Оберучев надієть ся, що після лекції „самостійности", яку Україні дають тепер Німці, побідять на Україні елементи, що бажають, аби Україна була членом федерації народів Росії.

(„Америка").

УКРАЇНЦІ ЗАКУПИЛИ ЗА 142.600 ДОЛЯРІВ БОНДІВ ТРЕТОЇ ПОЗИЧКИ СВОБОДИ.

Урядовий звіт комітету позички свободи виказує, що Українці закупили за 142.600 долярів бондів третої позички. Чи се число є якраз згідне, не беремо ся простувати. Сказати можна лише, що в дійсности є воно замале на численну українську іміграцію у Злучених Державах. Ми сподіваємо ся, що коли би точнійше обчислити, се число було би далеко а далеко більше ніж його подано урядово. Число 142.600 належить лише до тих Українців, що до третої позички були зорганізовані, що мали свої власні комітети. Тих, що купували бонди у фабриках або взагалі приватно, тут не вчислено. Українська іміграція, яка охочо купує правительственні бонди, дістає кредит лише за 142.600 долярів, а за прочу суму гроший українських імігрантів дістали кредит инші. Инші, лише не ми дістали кредит за нас... Тому, Українці, ми повинні подбати, щоби звіт з четвертої позички свободи виказав дійсний стан суми, за яку ми закупимо правительственних бондів. Щоби уможливити сей рахунок, треба в кождій місцевости оснувати українські комітети позички свободи і продавати бонди правительственні. Продаване бондів четвертої позички зачнеть ся 28. вересня 1918 року, а скінчить ся 19. жовтня 1918 року. Час отже короткий. Тому всі приготовляйте ся як найскорше.

* * *

Урядовий звіт каже, що у третій позичці взяло участь більше ніж сім міліонів чужинців, які закупили бондів за 741,437.000 долярів. Се число донесли міністерству фінансів чужинецькі відділи при ріжних резервових округах. Коли взяти під увагу, що підписка на трету позичку виносила $4.176,-516.850, то на чужинців припадає 17 і три четвертих частий з сеї великої суми. Після національностий ся чужинецька сума розпадаеть ся так:

Німці	$87,295.000
Італійці	52,247.350
Чехи	38,549.950
Поляки	37,583.700
Жиди	16,737.550
Греки	8,530.700
Мадяри	8,246.900
Шведи	6,011.600
Норвежці	5,987.550
Литовці	4,334.350
„Югославяни"	4,200.250
Москалі	2,599.600
Данці	2,353.950
Французи	2,107.850
Португальці	1,711.150
Словенці	1,569.900
Сирійці	910.500
Бельгійці	875.000
Вірмени	393.850
Англійці	337.100
Хінці	285.850
Румуни	272.100
Альбанці	230.150
Швайцари	220.450
Фінці	191.750
Хорвати	153.900
Українці	142.600
Серби	142.150
Асирійці	90.450
Голиндці	80.200
„Скандинавці"	72.950
Лотиші	40.150
Японці	28.250
Шкоти	5.000
Болгари	2.100

ЩО ТО Є ЛЮД І НАРІД.

Під назвою люд належить розуміти масу людий, зібраних на одним місци, о скільки сі люди лучать ся в одну цілість; тасама маса, або лиш її часть, яка узнає себе полученою в горожанську цілість спільним походженєм, називеть ся народом.

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

ВАЖНЕ ДЛЯ НЮ ЙОРКУ.

Подаеть ся до відома нюйорській громаді, що вписи дітий до школи, як рівнож вписи на курс для неграмотних, починають ся 1-го вересня с. р. і будуть тривати через два тижні. Зголошувати ся особисто до Українського Народного Дому, 217-219 Іст 6-та ул., Ню Йорк, між годиною 7-мою і 9-тою вечером або до канцелярії парохіяльної під ч. 22 7-ма улиця, в Ню Йорку. 107-08

Заряд Народної Школи при Укр. Нар. Громаді.

УКРАЇНЦІ З ДЖЕРЗИ СІТИ!

Товариство „Український Хор" в Джерзи Сіти, Н. Дж.

— устроює —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 7. ВЕРЕСНЯ 1918 Р.

в WHITE EAGLE HALL,

335 Newark Ave., Jersey City, N. J.

Початок точно о годині 4-ій пополудни.

Ціна тікета лише 35 цнт. і то вже з гет-чеком.

Музика якої в Джерзи Сіти еще не було.

РОДИМЦІ! Нарешті дочекалисьмо ся сего Великого Балю. Тому не кидайте нагоди прийти і забавити ся як пристало на людий. Се буде може послідний баль сего року, тому прибудьте громадно, а за як найлучшу забаву ручимо.

106-07 **Комітет.**

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

Тов. „Борці Визволеня України" в Ню Йорку, Н. Й.

— устроює —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 7. ВЕРЕСНЯ 1918 Р.

в гали Укр. Народного Дому, 217-19 Іст 6-та улиця.

Початок о годині 7-мій вечер.

Музика Тов. ім. Лисенка під управою П. Гуменюка.

На сей баль запрошуемо всіх Українців і Українок з Ню Йорку і околиці. Хто хоче забавити ся і розвеселити ся, нехай прийде на сей баль, а певно не пожалуе. 106-07

На бали будемо принимати до Товариства нових членів без вступного. Хто хоче скористати з нагоди, нехай зголосить ся по близші інформації до предсідателя або секретаря Тов.

За добру забаву ручить

КОМІТЕТ.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

Тов. спів. „Боян" в Картерет, Н. Дж. уряджує представлене

„ОХ, НЕ ЛЮБИ ДВОХ"

В НЕДІЛЮ, 8. ВЕРЕСНЯ 1918

в Українській гали.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Максим Дурінь ...... п. Г. Волянський
Катерина, його жінка ...... п-ні К. Кармазин
Юрко, їх син ...... п. В. Ковальчук
Марцуня, їх дочка ...... п-на М. Гінда
Іван, любовник Марцуні ...... п. І. Кушнір
Олекса, вуйко Івана ...... п. Й. Пукас
Климко Мельник ...... п. М. Іванцьо
Гандзя, сусідка Максима ...... п-ні М. Клебан
Герш, арендар ...... п. Я. Коза
Хаскель, його син ...... п. М. Савка
Парася, пістунка ...... п-на А. Бохонок
Жандарм ...... п. В. Ковальчук

Управитель: дякоучитель **Т. Онуфрик.**

Початок о годині 7-ій вечер.

На се прекрасне представлене сердечно запрошуесь всіх Родимців місцевих і з околиць.

107 КОМІТЕТ.

БОЛЬШЕВИЦЬКА РОБОТА В ХАРКОВІ.

Дня 31. січня б. р. о 2-гій годині дня в Ґубернську Земську Управу зявив ся узброєний відділ, присланий якоюсь найвисшою в Харкові большевицькою владою.

Помешкане було занято, і був зроблений трус.

Були зроблені арешти. Між иншими арештований тов. Кревецький, член Харківського Комітету Укр. П. С.-Р.

Очевидно „босовики" рішили припинити істноване сеї демократичної орґанізації. На їх думку очевидно селяни самі „поділять" землю.

Дня 31. січня б. р. „босовики" нашкадалили і в ґуберській Земській Управі.

Узброєний відділ увірвав ся також в її помешкане, арештував земську управу, робив спроби припинити роботу земського зібраня.

Того-ж дня большевики не дали зібрати ся в своїм будинку на Миколаївській площі Городській Думі.

У вечір при вході в думу було поставлено кілька узброєних червоноґвардійців, які всім гласним замісць входу показували вінтовки (рушниці).

Боєвище було безкровним і гласні своєї думи взяти не могли. Червоноґвардійці хоробро відбили всі наскоки і гласні зістали ся на улици.

„Діяльність Центр. Исп. Ком. Украины".

„Цікука" перебрала ся до нового помешканя. Будинок, у якім знаходило притулок все українське суспільство, найбільше сподобав ся сій „Цікуці", бо й справді — одно те, що помешкане велике й просторе, коли відти повикидати українські орґанізації, друге — сі орґанізації не так скоро очухають ся, поки знайдуть собі якесь місце перебуваня, а тимчасом „Цікука" буде без перешкод робити своє темне — щоб не сказати більше — діло а третє — спробуй вигнати якісь соціялістичні орґанізації російські, то за се не погладять по головці ані Совіт робочих та салд. депутатів, ані революційний комітет, та може й сам Антонов і инші влади, їм же ність числа...

А тут все миресенько, лагідненсенько. Своя, мовляв, хатна справа. Всякі резолюції протесту й инше ухвалюйте скільки хочете — проти штиків нічого не зробите.

А перейшовши до нового помешканя, оті Шахраї, Боші, Люксембурґи, Авсеми й инші „Українці" забажали роботи. Так от тут у пригоді й стали матрози, червоноґвардійці, що приїхали з „його величеством" Антоновом завойовувати Україну. Почули вони, що частина козаків, около півсотні, які були у Переяславськім полку, оселили ся в Ахтирці. Зараз туди експедицію.

І от підчас вечерниць в ґімназії входить у салю відділ матрозів та червоноґвардійців, командують „руки в гору" й забирають частину офіцирів сього полку. Другу частину заарештовують по їх власних помешканях.

На зелізничій стації заарештовують ще двох козаків, які приїхали сюди з Сум (один — комісар стації Сум, другий — його помічник), викликають іменем одного з них адютанта начальника охорони Сум. Той, нічого не підозріваючи, іде в Ахтирку, а тут йому револьвер до лоба і — до общої компанії. Ну, хибаж не так, як се робили Миколаївські „охранники"?

Подержали трохи в міліційськім участку, а далі — гайда до Харкова. А тут, розумієть ся, до своїх — „Українців", Авсема, Люксембурґа, Емануїла, Лугановського й других.

— Вот, пожалоста, нашлі вам діло. „Контр-революціонери" в колічестві 15 человік. Вот еті — танцовали на вечері, еті дома спалі, а вот еті пріехалі з Сум і прівезлі 14 вінтовок та ще й телефон до переяславскаго полка.

Ну, подивитись так з боку, розстріляти їх, таких-сяких, мало. Прямо-б на шибеницю.

Але, строгий закон, та милостива „Цікука".

„Роздивились, розгляділи" наші „міністри", тай постановили: всіх злочинців, з вимком того, що привіз ніби до Переяславського полку рушниці, та того, що його зрадою, прийомом старих шпигунів, було викликано до Ахтирки, випустити на „волю".

Один з увільнених козаків жаліеть ся:

— Мав, каже, їхати до дому, до свого повітового військового начальника. Так запитують, в яку саме ґуберню. В полтавську, кажу, в Кременчук самий.

Не можна туди — їдьте собі в Калугу.

Скажіть, люди добрі, де ще на сьвіті є таке знущане над особистою свободою?

(„Вільна Громада").

ВЕЛИЧИНА ЗЕМЛІ.

Ціла наша земля, котра є планетою по Меркурі і Венері, які є найблизше сонця, має вигляд округлої кулі, однакож та куля на бігунах (на північній і полудневій стороні) трошки сплощена. Гори і долини, що є на землі, не значать богато проти такої великої кулі. Бігунами називаемо північну і полудневу частину, бо земля так обертаеть ся, начеб на півночи і полудни мала оси. Лінію, яку можна би нарисувати довкола на земній кули між бігунами, отже зі сходу на захід, називаеть ся рівником, бо така лінія ділить землю на дві рівні части — північну і полудневу півкулю. Другі лінії, які ідуть побіч рівника по обох сторонах (вчені собі ті лінії уявляють і на мапах означують), звуть ся рівнобіжниками. Знов лінії, що йдуть від бігуна до бігуна (з півночи на полудне) звуть ся полуденниками (Анґлійці кажуть „мерідіян", що значить „полуденник"). Таких полуденників є 360, а стількиж і рівнобіжників.

Коли би прокопати землю на рівнику через середину землі до рівника на другім боці, то малибисьмо тунель на 7.926 миль і 1 ярд. Колиб же прокопати від бігуна до бігуна, то був би тунель довгий 7.899 миль і 1 ярд.

Дорога, якою земля кружить довкола сонця, не є кругла, як колесо, але видовжена, отже еліптична.

Обвід землі на рівнику виносить 24.899 миль, отже колиб хто хотів землю рівником обїхати, то мусів би переїхати стільки миль.

Ціла поверхня землі (з водою) має 196,900.278 квадратових миль, а ціла маса землі (рівнож з водою) 260.000,000.-000 кубічних миль.

Коли вкопуемо ся в землю, то тепло підносить ся о 1 степень Фаренгайта на кождих 50 стіп. Отже в глибині 10 до 12 миль земля є розжарена до червоности, а в глибині 100 миль горячо мусить бути таке велике, що на землі від него стопилиб ся всі річи, які тільки можуть бути.

Від сонця земля віддалена коло 93 міліони миль.

ЯК БАВИТИ МАЛІ ДІТИ.

Дитина потребує щось робити, щоби вдоволитись, і хто знає, що дати дитині, аби бавилась, має спокій в хаті. Добре давати дитині забавки такі, щоби з них могла дитина щонебудь користати. Ось кілька дуже простих і корисних забавок дітям:

Кавалок дерева, жменя малих цьвячків і малий молоток, се найліпша забавка. Хотяй дитина наробить тим трохи лоскогу в хаті, але ним буде вона бавитись, по кілька годин що дня.

Ножиці (з тупими кінцями) і ґазету або инші папери з образками, щоби витинати, се ніколи не змучить дитини. Пачка таних фарбок або крейдок, гай показати що малювати, се також влучна забавка дітям. Малі діти часто люблять чіпати ґузики, отже дати кавалок платка, купу ґузиків, та най шиє. Малі дівчатка дуже люблять ляльки, але богато мамів роблять помилку, що не вчать дитини, як убирати і розбирати ляльки, а також шити спідничкі, блюзки і т. п. річи на ляльку. Малим дітям купа чистого піску в літі буде нескінчена забавка; вони копають і знов перекопують, плещуть, збивають всякі форми і т. д.

Натяти ковбків більших і меньших 25 до 50 і повертіти в них дірки, з чого діти будуть робити всякі вози, машини, інджаї і т. п.

Ось такі прості забавки дадуть дитині стільки радости, що і куповані, і в домі, де нема гроший на забавки, не повинно дітям бракнути того, що другі мають, як лише родичі подбають про те. Користь з сего ще й така, що діти, як мають такі забавки, то не роблять иньших непотрібних, або й шкідливих річий собі або родичам.

ДО АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО БЮРА НАДІЙШЛИ З КРАЮ І З ІТАЛІЙСЬКОГО ПОЛОНУ ЛИСТИ ДЛЯ СЛІДУЮЧИХ ОСІБ:

1. Борен Тома від Івана Чаї з Італії.
2. Бортник Марія, родом з Прославець, від брата Андрія з Італії.
3. Бельмак Василь від Василя Кондрa з Італії.
4. Бечан Андрух від брата Івана з Італії.
5. Хвиля Василь від жени Анни з Річок, пов. Косів.
6. Добрянський Петро, родом з Голдівки, пов. Рудки, від брата Івана з Італії.
7. Фіня Антон, родом з Заріча, пов. Живець, від брата Йосифа з Італії.
8. Гордаш Василь, родом з Ясенова більного, пов. Городенка, від брата Петра з Італії.
9. Ґотман Й. і Брох М., родом з Новпрова, від Марунка Шльосмана з Італії.
10. Гуцуляк Федор, родом з Воскресінець коло Коломиї, від Петра Романчука з Італії.
11. Гусак Розалія, з Задношівки, пов. Скалат, від Лесика Гуменюка з Італії.
12. Гоголь Юстина і Олена, родом з Глебівки, пов. Богородчани, від Івана Осадци з Італії.
13. Іваніцький Василь, родом зі Старвави, пов. Добромиль, від Івана Іваніцького з Італії.
14. Юзва Юрко, родом з Сидорова, пов. Гусятин, від брата Миките з Італії.
15. Кручковський Михайло, родом з Оріховець, пов. Скалат, від брата Николи з Італії.
16. Костюк Іван, Мацюк Даниил і Хмановський Ілія від Середи Кирила з Італії.
17. Квятек Шимон, родом з Сонки, пов. Хшанів, від Вконна Людвіка з Італії.
18. Кукавський Юліян від Дубравського Бронислава з Італії.
19. Купецька Марія, родом з Турилча коло Жовкви, від брата Михайла з Італії.
20. Кліщ Дмитро, родом з Острівці і Сулима Теодор, родом з Палагич, пов. Товмач, від Пічака Василя з Італії.
21. Криницька Розалія і Новосельський Олекса, родом з Білини великої, пов. Самбір, від Криницького Гілара з Італії.
22. Кобилюк Олекса від жени Анни з Джурова, пов. Снятин.
23. Кнопф Рива, родом з Товмача, від Аврагама Давида Кірцнера з Італії.
24. Купець Анна від брата Йосифа з Італії.
25. Кручинський Клим і Шековський Іван від Берната Матія з Італії.
26. Лубовський Михайло, родом з Обертина, від Яворського Йосифа з Італії.
27. Ласіца Іван і Кухарчук Михайло, родом з Гриновець, пов. Товмач, від Ласіци Юрка з Італії.
28. Літертович Йосиф, родом з Жабча, пов. Сокаль, від брата Івана з Італії.
29. Мотурник Гринько, родом з Поручина, пов. Бережани, від Бойчака Мирона з Італії.
30. Марціків Максим, родом з Мошнарова, пов. Борщів, від Марціньова Івана з Італії.
31. Мандзій Теодор від Кузьова Гілярого з Італії.
32. Марусяк Яків, родом зі Серок, пов. Коломия, від Книгиницького Олексa з Італії.
33. Максимюк Митро, родом з Жадови, пов. Сторожинець, від брата Теодора з Італії.
34. Максимишин Гринь і Дейк Гринь, родом з Голгоч, пов. Підгайці, від Юрчишина Гриня з Італії.
35. Онарків Анна родом з Козловa, п. Рогатин, від мужа Тадея з Італії.
36. Ожеховський Сава від Степанова Ільки з Італії.
37. Попуга Петро, родом зі Слободи золотої, пов. Бережани, від Костіва Ілька з Італії.
38. Пасловський Проків, родом з Мотенова, пов. Зборів, від Макарчука Онуфрія з Італії.
39. Писко Гринько і Іван, родом з Сутковеч, пов. Мостиска, від брата Ілька з Італії.
40. Проносчук Михайло від жени з Бернова.
41. Поляк Никола, Тома і Федько з Тарнопільського повіту, від брата Василя з Італії.
42. Пригода Никола, родом з Плауча малої, пов. Бережани, від Сернецкого Шимона з Італії.
43. Полуїк Михайло, родом з Шоців, пов. Рудки, від Іванишина Михайла з Італії.
44. Посоцька Марія, родом з Баранова, пов. Тарнобжег, від бр. Іва з Італії.
45. Рошко Іван, родом з Коростова, пов. Вашківці, від Рошка Василя з Італії.
46. Руппенталь Кароль, родом з Бертатова, пов. Городок Ягайл., від Масловського Томаша з Італії.
47. Слота Ілько і Никола, родом з Камінного, пов. Грибів, від брата Івана з Італії.
48. Самулак Йосиф, родом з Лопатина, від брата Петра з Італії.
49. Стацько Іван, родом з Яворова, від Масюка Михайла з Італії.
50. Шологан Никола, родом з Підвисокого, пов. Снятин, від бр. Іван з Італії.
51. Синюк Василь, родом з Доброноуц, пов. Чернівці, від Побігушка Танасія з Італії.
52. Слизовський Антін, родом з Золотник, пов. Підгайці, від брата Михайла з Італії.
53. Телега Никола з італійського полону пошукує краянів з села Маркопіль, пов. Зборів.
54. Турчин Стефан, Шевців Дмитро, Гладкий Стефан і Павольчишин Олекса, родом зі Стрілкіи старих, пов. Бібрка, від Турчина Мих. з Італії.
55. Ткачук Михайло, родом з Зеленова, пов. Кіцмань, від Ткачука Прокопа з Італії.
56. Верхоляк Василь від брата Дмитра з Італії.
57. Задрога Марія, родом з Липиці долішної, від брата Йосифа Дошініна з Італії.

Належитість за лист виносить 25 центів у Злучених Державах, а 50 цнт. в Канаді. Посилаючи належитість, треба подати точно число, під яким лист є оголошений.

Коли хто має знакомого в Канаді, а вичитає, що його лист є оголошений в тім списі, то просимо подати нам його точну адресу або повідомити його, що він має лист.

Гроші треба посилати в мони-ордерах або в готівці на адресу:

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc.,

630 E. 6th St., New-York, N. Y.

ТОВАРИШ.

Товаришом є той, хто все і всюди стає по твоїй стороні. Товариш ніколи тебе не сліднть.

Коли є які закиди проти тебе, він ніколи не питає тебе о доказ, але домагаєть ся, щоби оскаржуючий витолкував.

Він любить тебе таким, яким ти є. Він ніколи не стараєть ся тебе змінити!

Його задоволяє кождий рід твого убрання. Чи ти є вбраний в бальовий стрій, чи в чорну робітничу сорочку, він уважає твій стрій все за красний.

Подобаєть ся йому твоя вдача, а твій песимізм є йому любий, як і твій оптимізм. Тішить його твоє поводжене; неповоджене твоє робить тебе в його очах ще дорозшим.

Він є ліпший ніж коханок, бо ніколи не заздрісний.

Нічого не бажає від тебе, крім сего, аби ти був завсіди самим собою.

Він є лиш одинокою істотою, перед якою ти можеж отворити своє серце і виявити його добро чи зло. Ти можеш се учинити без найменьшої обави.

Є дуже богато вірних жінок і мужів, але нема богато вірних товаришів. Вірний товариш є найбільше гідним подиву і коли ти маєш вірного товариша, то се є дорога рідкість на сьвіті.

Кождий стане по твоїй стороні, коли ти маєш слушність, але коли ти є в блуді, то лише товариш останеть ся при тобі.

Товариш—се є відживча тінь розложистого дерева в полудне дуже горячого дня.

Товариш—то родинний порт, з повіваючим прапором матірного краю, очікуючий тебе по довгих подорожах.

Товариш — се форт до нездобутя, який дає тобі захист в боротьбі о буте.

Він піддержує в тобі віру в людий, яка позволяє тобі вірити в досконалість всесьвіта.

Він є охороною перед зневірою, він є зміцненем надії, покріпленем в пригнобленю; він є лікарством, яке запобігає самовбийству.

Коли ти повний енергії і відваги, то хочеш з ним переживати хвилі радости; коли ти є в нещастю, то хочеш про се йому розказати; коли вмираєш, хочеш, аби він був при тобі.

Дуже радо ділиш ся з ним тим, чим маєш, а також береш від него без заклопотаня.

Можеж себе назвати щасливим, коли жиючи 50 літ, знайдеш одного правдивого приятеля.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Часописи з України.

До редакції „Свободи" наспіли минувшої середи отсі часописи з Харкова: **„Вільна Громада"** (ч. 1, з 2-го лютого 1918), **„Наша Громада"** (ч. 1. і 2, з 5. і 6. лютого 1918). „Вільна Громада" і „Наша Громада" се одна і тасама часопись, тільки що „Вільна Громада" почала виходити скорше, але большевики її закрили, а „Нова Громада" появила ся на місце „Вільної Громади". Про сю справу поговоримо на иншім місци, а тут лише зазначимо, що „Нова Громада" є органом комітету Української Партії Соціялістів Революціонерів і комітету Української Соціял-Демократичної Робітничої Партії в Харкові. Газета виходить денно крім понеділків і днів після сьвят. Задля технічних браків газета з початку почала виходити на дві сторони в форматі 17x25 цаль.

Справа Мунея.

Справу Томи Мунея із Сан Франціско, засудженого на кару смерти, порушив конгрес англійських робітників, який тепер відбуваєть ся в Дерби, Англія. Конгрес ухвалив резолюцію, в якій просить президента Вілсона виточити Мунейови новий процес.

З Ню Йорку.

Три дні, у вівторок, середу і в четвер, відбувалась тут нагінка на так-званих „слейкерів", або по нашому військових дезертирів. 150.000 жовнірів, поліцаїв і детективів ввивали ся по Ню Йорку і околици, питаючи молодих людий за клясифікаційними картками. Хто мав при собі клясифікаційну картку, того пускали вільно; хтож не мав, того забирали зі собою і саджали до тюрми. В той спосіб приарештовано було около 100.000 осіб, яких держано в арештах по 200 до 300 в одній келії. Сей спосіб шуканя за дезертирами знайшов свій відголос у парляменті. Сенатори: Калдер з Ню Йорку, Джонсон з Каліфорнії і Чемберлейн з Орегон заатакували правительство за нюйорську нагінку. Чемберлейн, який є головою військової комісії при сенаті, заявив, що ніхто не є таким страшним ворогом дезертирів, як він, але він не може похвалити того, що діяло ся в Ню Йорку, де тисячі людий сиділи за дармо в арешті. Що се є факт, він навів звіт нюйорських газет, де було сказано, що на 40.000 арештованих в самім Ню Йорку було лише 200 дійсних дезертирів, а прочі впали жертвою обставин. Навіть ґенеральний прокуратор Ґреґори сказав, що з тим, що стало ся в Ню Йорку, він не може погодити ся. Президент Вілсон зажадав від прокуратора точних пояснень про цілу аферу в Ню Йорку.

Амеліта Ґаллі-Курці, славна сопраністра в Ню Йорку, розвела ся зі своїм мужем, Луіджі. Луіджі Курці каже, що причиною розводу є близке знакомство його бувшої жінки Амеліти з її менаджером Карлом Ваґнером і її акомпаністом Гомером Самуельсом. Луіджі оженив ся з Амелітою в 1908 році і жили обоє щасливо, аж доки не приїхали до Ню Йорку. Приїхавши до Ню Йорку, Амеліта запізнала ся зі Самуельсом та приняла першого за свого менаджера, а другого за акомпаніста. Відтоді траплялись деколи такі случаї, що були не по нутру Луіджови.. І 17-го серпня 1918 року Луіджі випросив Самуельса зі свого мешканя. Коли почула се Амеліта, зібрала ся і вийшла з мешканя разом із Самуельсом...

З Бостон, Массачусетс.

Тут вибух страйк трамваєвих робітників, які домагають ся ліпших услівий праці і підвишки платні. Компанія, яка не хоче згодити ся на услівя робітників, стараєть ся зломити страйк в той спосіб, що хоче замісць трамваїв пустити в рух автомобілі. Публика однак стоїть по стороні страйкерів, знаючи, що робітники були змушені викликати страйк. Страйкери хочуть, аби непорозуміне між ними і зелізничою компанією полагодила воєнно-робітнича комісія у Вашінґтоні.

З Шікаго, Ілліноіс.

Мимо великої боротьби за се, щоби німецьку мову викинути зі шкіл в місті, шкільні власти дальше поручили викладати сю мову. Кажуть, що за се пічнеть ся знова боротьба.

З Нортемптон Гайтс, Па.

Місцеві Українці зорганізували тут комітет для продажи бондів Четвертої Позички Свободи. До комітету війшли: Олекса Ваврншко, предсідатель; Іван Семенина, секретар; Олекса Запошоний, касієр. Членами є: Прокін Воркун і Роман Каплун.

Тутешні Українці уніятського обряду закупили за 10.-000 долярів лютеранську церкву св. Матія, яку тепер переміняють на грецько-католицьку церкву св. Йосафата. Торжественне посьвячене церкви відбудеть ся в неділю, 8-го вересня б. р., при участи отсих сьвящеників: о. Петро Понятишин, адміністратор уніятської дієцезії в Злучених Державах, о. Антін Лотович, гр.-кат. парох в Аллентавн, Па., о. Михайло Кузів, гр.-кат. парох в Нортемптон, Па., і о. Г. МекҐеттіґен, католицький парох в Бетлеґем, Па. Нова церква має вже около 100 членів.

Вчера був жидівський Новий Рік 5679-тий від сотвореня сьвіта.

Американські жовніри, які згинуть на поли бою у Франції, будуть похоронені у Франції лише тимчасово. Міністерство війни поробило всякі стараня, щоби трупи таких жовнірів перепровадити до Злучених Держав. Се однак вдасть ся аж по війні. Жовніри, які згинуть на морю в дорозі до Франції, будуть привезені назад до Злучених Держав тимсамим кораблем, на якім наступила смерть.

Капраль В. Робінзон з Пітсбурга дістав 15 літ арешту за се, що відносив ся нечемно супроти офіцирів.

Почта в Мілвокі, Віс., не хоче принимати посилок, адресованих до місцевої газети „Лідер", яку міністерство почт заборонило висилати почтою.

Серпневі кошти війни.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Воєнні розходи правительства Злучених Держав за серпень перевисшили всі попередні місяці що найменьше сто міліонами долярів. Кошти в серпни виносили 1.714,000.000 долярів.

Про нельояльних. — Низша палата американського парляменту приняла проєкт посла Россела з Мізури, щоби здержати пенсію всім особам, оскарженим о нельояльність.

Дохід з мексиканських зелізниць.

Річний звіт дирекції державних зелізниць в Мексику за фіскальний рік 1917-1918 виказує, що дохід із зелізниць виносить 930.359 пезів, а розхід 23,350.882 пезів. Се значить, що на зелізницях держава стратила 21,420.523 пези. О скільки сей звіт є правдивий, не знати. Так подає його американська капіталістична преса, яка хоче переконувати своїх читачів, що жадна держава не повинна перебирати на себе зелізниць, бо вони приносить лише страту.

Не вільно будувати шкіл.

Бернард Барух, предсідатель воєнно-промислової комісії, заявив, що не вільно будувати тепер нових шкільних будинків в Ню Йорку.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Німці пропонують, аби полюбовний суд полагодив границю України і Польщі.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЛОНДОН, 10. IX. — Півурядова „Норд-Дайтше Альґемайне Цайтунг" доносить, що Німці пропонують, аби справу границь України і Польщі полагодив полюбовний суд.

Австрійські гроші на Україні.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Віденська „Нає Фрає Пресе" доносить, що під теперішну пору Австро-Угорщина має на Україні 100,000.000 корон паперових гроший. Українські банки не хочуть вже більше принимати австро-угорських банкнотів, через що вони почали впадати на вартости.

Правительствена позичка.

Копенгага, 14. VIII. — Українське правительство плянує в коротці випустити бонди внутрішної позички. Банки ведуть в тій справі переговори з правительством.

Україна має збіже; Московщина мануфактуру.

Лондон, 12. VIII. — На засіданю російсько-української мирової делеґації російські представники домагали ся, щоби Україна доставила Московщині в серпни велику скількість збіжа цукру і мяса, а в заміну за се Московщина перешле Україні відповідну скількість сукна, будівельного матеріялу, прядива, гербати, кави і нафтової ропи.

Нова експльозія в Києві.

Лондон, 9. VIII. — В ночи 4. серпня в Києві лучила ся нова експльозія в так званих „російських бараках", які тепер уживано на склад амуниції. Великі засоби амуниції знищені.

Президент Жидів на Україні.

В. Тьомкін, визначний Жидінжинір в Єлисаветгороді, вибраний президентом жидівських громад на Україні.

КУТИК ДЛЯ РОЗРИВКИ.

Лінії, потягнені пером або оливцем по числах, зачинаючи від числа 1-шого порядково аж до послідного, вкажуть цікавому відповідний образець.

THE DOT DRAWING CLASS

"I don't know who left that pumpkin on my desk," said the Dot Drawing teacher, "but I am just as much interested as you are in the fact that Halloween is coming to town. And that reminds me we are going to draw around 'a' today. ... will draw the dots, and you will find it has something to do with ... good deal more to do with it ..." (48)

(Copyright, 1918, by the Bell Syndicate)

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Англійські робітники домагають ся мира.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Конгрес англійських робітників, який тепер відбуваєть ся в Дерби, ухвалив резолюцію, в якій домагаєть ся від британського правительства, щоби воно почало мирові переговори, але під услівєм, що Німеччина опустить Францію і Бельгію. Конгрес також зробив домаганє, щоби на мировій конференції робітники мали своїх представників.

Польскі дипльоматичні представники.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on September 6, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Гага, 11. VIII. — Берлінська телеграма каже, що польським амбасадором до Берліна є граф Адам Роникер. Граф Предзімірский є амбасадором до Відня, а инна делеґація під проводом Старомірского находить ся в Будапешті. Також в Кракові і у Львові находять ся представники варшавського правительства.

Убийство хінського міністра просьвіти.

В Канаді, в місті Вікторія, Брітиш Коломбія, замордовано минувшого понеділка хінського міністра просьвіти, Танг Гуї-Лунг. Убийником є Маг Чу, хінський фризієр у Вікторії. Він чекав на міністра перед клюбом, в які находив ся Танг Гуї-Лунг. Коли лише міністер вийшов з будинку клюбу, Маг Чу вистрілив до нього з двох револьверів і зранив його так тяжко, що міністер помер протягом 15 мінут. Маг Чу, побачивши, що його жертва вже упала на землю, почав утікати. Колиж побачив, що за ним жене поліція, він вимірив револьвер в себе і пустив собі кулю в лоб. — Міністер Танг Гуї-Лунг числив понад 50 літ житя. Він був передтим міністром внутрішних справ в Хінах. У Вікторії він опинив ся, їдучи з Америки до Хін. Дня 26. серпня б. р. він прибув був до Вашінґтону в специяльній місії від хінського правительства. Визначні американські Хінці кажуть, що перед відїздом з Вашінґтону Танг Гуї-Лунг довідав ся, що у Сан Франціско плянують його убити. Тому він поїхав через Вікторію, аби оминути смерть, але смерть, як видно, пійшла за ним.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Правдолюбець, Нюарк, Н. Дж. — Безіменних дописий ми не поміщуємо. Так робить і польська преса, котру Ви читаєте і котрою так дуже одушевляєте ся. Видно, що Ви з тої польської преси не дуже богато навчили ся...

ПОДЯКА.

Тов. „Вільна Україна", від. 139 У. Н. Союза, дякує Веч. духовеньству, а іменно Веч. оо. Струтинському, Улянинькому і Рулевичови за доверщеннє чина посьвячення українського прапора, рівнож хрестним Родичам Вп. д-рови Сіменовичови і Вп. п. Е. Струтинський, і всім кумам і Хв. товариствам, а іменно: бр. св. Петра і Павла, від. 220 У. Н. С.; бр. Богор., від. 205 У. Н. С.; бр. Стефана, від. 221 У. Н. С.; тов. Маркіяна Шашкевича, від. 55 „Провидіння"; бр. Володимира Великого, від. 102 У. Н. С. і тов. „Нова Січ", як також Вп. п. дірігентови хору ім. Лисенка, Коцюбинському і всему славному хорови ім. Лисенка і всім делеґатам з товариств, котрі взяли участь в торжестві посьвячення прапора дня 25. серпня 1918. — Тов. „Вільна Україна", в Шікаго, Ілл.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ШІКАГО, ІЛЛ. Просить ся всіх Вп. кумів, котрі не могли вбити своїх цьвяшків в держак прапора при посьвяченю дня 25. серпня б. р., явитись на гали в Девіс Сквер парку при ул. Маршфілд і 44-ій дня 15. вересня б. р., о годині 2-гій пополудни. Коли хто не може явитись означеного дня, нехай перешле свій цьвяшок на руки предсідателя на адресу: Peter Kawaciw, 3941 S. Laflin St., Chicago, Ill. Цьвяшок завинути в папір і в листі переслати найдальше до 15. вересня б. р. Рівнож всі члени тов-а „Вільна Україна" мають явитись на означений час на гали задля важних справ. — За уряд тов. „Вільна Україна": Петро Кавацін, предс.